UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 145
KARAR NO : 2020 / 370
KARAR TR : 22.6.2020

ÖZET : 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilen idari para cezasından kaynaklanan ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın; aynı Kanunun 88. maddesi gözetildiğinde ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

-
-
-
-
-

K A R A R

Davacı : K. K. Otobüsleri A.Ş.
Vekili : Av. Ş. Z.T.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. F. A.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; Van Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünce müvekkiline 2016/016233 takip numaralı ve 26.12.2016 tarihli ödeme emri gönderildiğini; ekinde hiçbir belge bilgi bulunmamasına karşın, kurum nezdinde yapılan araştırmalarda, 34 … 8323, 34 … 8328, 34 … 8326, 34 … 8329, 08 … 123, 34 … 27 Plakalı araçların araç kaptanı olan şoförlerin sigorta bildirimi olmaksızın çalıştığına ilişkin tespit neticesinde tahakkuk ettirildiği ileri sürülen idari para cezası ve prim borcuna ilişkin olduğunun anlaşıldığını; ancak söz konusu ödeme emrinin hukuka ve fiili duruma aykırı olarak düzenlendiğini; müvekkilinin bu ödeme emrinden dolayı davalıya herhangi bir borcunun bulunmadığını; ödeme emrinin müvekkiline usulüne uygun olarak tebliğ edilmediğini, yasal ve fiili dayanağının dahi belirtilmediğini; ödeme emrinin dayanağı olarak tespit edilen ve sigorta bildirimi yapılmadan işçi çalıştırıldığı iddia edilen araçların müvekkili tarafından uzun süreli olarak kiralandığını ve zilyetliklerinin devredildiğini ifade ederek; Van Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü tarafından düzenlenen 2016/ 016233 takip numaralı ve 26.12.2016 tarihli ödeme emrinin iptali istemiyle 4.1.2017 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

VAN 1.İŞ MAHKEMESİ: 30.3.2017 gün ve E:2017/27, K:2017/350 sayı ile, "(…)Dava SGK tarafından uygulanan idari para cezasına itiraza yöneliktir.

SGK tarafından davacının 5510 sayılı yasanın 11. Maddesinde belirtilen bildirgeyi süresi içinde usule uygun şekilde SGK'ya vermediğinden bahisle aynı yasanın 102. Maddesinin birinci fikrasının b bendi uyarınca idari para cezası uygulandığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 102. Maddesi uyarınca, SGK tarafından uygulanan idari para cezalarına karşı cezanın tebliğ tarihinden itibaren öncelikle onbeş gün içinde idari para cezasını tebliğ eden Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz idari para cezasının tahsiline ilişkin takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, itiraz kararının kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, İdari para cezası kesinleşir.

İlgili yasanın 101. Maddesinde her ne kadar sözkonusu yasadan kaynaklı uyuşmazlıklarda İş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilmiş ise de 102. Maddede ayrıksı bir durum gözetilerek sadece 102. Maddeden kaynaklı idari para cezalarında idare mahkemelerini görevli kılmıştır.

Tüm bu nedenle yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine dair aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi açıklandığı üzere,

1-Davanın yargı yolu caiz olmadığından dava şartı yokluğu nedeniyle usulden REDDİNE(…)" karar vermiş; istinaf yoluna başvurulması üzerine, Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi 6.Hukuk Dairesince, 18.7.2017 gün ve E:2017/825, K:2017/1015 sayı ile, davalının istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1/b/l maddesi uyarınca esastan reddine karar verilmiş; temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 10.Hukuk Dairesince; 9.12.2019 gün ve E:2017/4704, K:2019/9623 sayı ile, temyize konu tutarın temyiz (kesinlik) sınırının altında bulunduğu anlaşılmakla, anılan karara karşı temyiz yoluna başvurulmasının miktar itibariyle mümkün bulunmadığı gerekçesiyle, davacı vekilinin temyiz dilekçesinin miktar itibarıyla kesinlik nedeniyle reddine karar vermiş; sonuç itibariyle görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu defa, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

VAN 4.İDARE MAHKEMESİ: 14.1.2020 gün ve E:2020/38 sayı ile, "(…)5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 88. maddesinde; "Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir.",101. Maddesinde de, "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür" kuralına yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirkete ait muhtelif plakalı araçların kaptan şoförlerinin sigorta

bildirimi olmaksızın çalıştığına ilişkin tespit bulunduğundan bahisle verilen para cezasının tahsili amacıyla Van Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü tarafından tanzim ve tebliğ olunan 26/12/2016 tarih, 2016/16233 takip nolu ve 5.749,31 TL miktarlı ödeme emrinin davacı şirkete tebliği üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Uyuşmazlık konusu olayda, kurum alacağının tahsili amacıyla davacı şirket adına düzenlenen ödeme emrinin iptali istenildiğinden, bu haliyle davanın görüm ve çözümü yukarıda metnine yer verilen 5510 sayılı Yasa maddeleri uyarınca iş mahkemesinin görev alanında kalmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; Van 1. İş Mahkemesi'nin E.2017/27 sayılı dosyasında verilen davanın görev yönünden reddine ilişkin kararla, davanın idari yargı yerinde açılması gerektiği gerekçesiyle usulden reddedilerek kesinleşmesi üzerine Mahkememizde bu dava açıldığından 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin ertelenmesine, Mahkememize ait dava dosyası ile Van 1. İş Mahkemesi'nin E.2017/27 sayılı dosyasının getirtilerek Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 22.6.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilen idari para cezasından kaynaklanan -gecikme zammı dahil toplam- 5.749,31 TL tutarlı 26.12.2016 tarih ve 2016/16233 takip numaralı ödeme emrinin iptali isteminden ibarettir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesinin 9.5.2007 gün ve 5655 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 4. fıkrasında, "İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî para cezası kesinleşir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, idarî para cezalarına karşı Kuruma itiraz etme veya yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak, Kurumca itirazın reddedilmesi veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 80 inci madde hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir" denilmiş; 80. maddesinin yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, bu düzenlemelere göre, idarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları, kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu sonucuna varmıştır.

Ancak, 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri 31.5.2006 gün ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 102. maddesinde, "(…)İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. (İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 28/11/2013 tarihli ve E:2013/40, K:2013/139 sayılı Kararı ile.) (…) Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.(…)" denilmiş; 88. maddesinde ise, "(…)Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır. (Ek cümle: 18/5/2017-7020/16 md.)

Cumhurbaşkanı, Kurumun 6183 sayılı Kanuna göre takip edilen alacakları için anılan Kanunun 48/A maddesini; en az üç yıl süreyle prim yükümlüsü olup son üç yıl içerisinde verilmesi gereken bildirgeleri kanuni sürelerinde vermiş olanlardan başvuru tarihi itibarıyla vadesi bir yılı geçmemiş borcunu borç ödemede hüsnüniyet sahibi olmasına rağmen ödeyememiş olanlar hakkında uygulatmaya ve uyumlu prim borçlularını belirlemeye yetkilidir. (Ek cümleler: 28/11/2017-7061/87 md.) 6183 sayılı Kanunun 23 üncü maddesine göre Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince reddiyat yapılması durumunda anılan maddenin birinci fıkrasına göre yapılacak mahsuptan sonra Kurumun prim ve diğer alacaklarından muaccel olanlara mahsup yapılır. Kurumun tahsil ettiği prim ve diğer alacaklardan reddi icap edenler, istihkak sahiplerinin Kuruma olan muaccel borçlarına mahsubundan sonra Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine olan muaccel borçlara mahsup edilmek üzere reddolunur. Bu suretle yapılan ödemelerde, reddedilen tutarın Kuruma ve/veya alacaklı tahsil dairesinin hesabına geçtiği tarihte ödeme yapılmış sayılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Kurum tarafından müştereken belirlenir.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz.(…)"hükmü yer almıştır.

Öte yandan, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır" denilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Dava dosyalarının incelenmesinden; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Van Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü tarafından, davacı Şirket adına, 26.12.2016 tarih, 18032731 sayılı, 6074 takip kartı no.lu, 2016/016233 takip nolu Ödeme Emri düzenlendiği; bu ödeme emrinde, takibe alınan borcun türünün idari para cezası olduğu, 2015/10. ve 11 aylara ilişkin 2547,00'şer TL asıl, 368,82 ve 286,49 TL gecikme zammı olmak üzere toplam 5.749,31 TL borcun bulunduğu belirtilerek, ödenmesi için davacı şirkete tebliğ edildiği; davacı Şirket vekili tarafından, idari para cezasından kaynaklanan bu ödeme emrinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, söz konusu ödeme emrine karşı açılan davada, 5510 sayılı Yasa'nın 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, Van 4.İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Van 1.İş Mahkemesinin 30.3.2017 gün ve E:2017/27, K:2017/350 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Van 4.İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Van 1.İş Mahkemesinin 30.3.2017 gün ve E:2017/27, K:2017/350 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA 26.6.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN